

Výroba ocelových komorových vrat - vodní dílo Gabčíkovo

doc. Ing. et Ing. Karel Klouda, CSc., Ph.D., MBA^{1,2}

Mgr. Kateřina Bátorlová^{1,2}

Ondřej Chromeček¹

¹VŠB - TU Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství
Lumírova 630/13, 700 30 Ostrava - Výškovice

²Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i.

Jeruzalémská 1283/9, 110 00 Praha 1

batrlova@vubp-praha.cz

Klíčová slova

Komorová vrata, sváření, nanočástice, vzduchotechnika.

Úvod

Přehradní nádrž vodního díla Gabčíkovo na Slovensku prochází rekonstrukcí, jejichž součástí je i modernizace plavebních komor, včetně výměny jejich vrat, která se vyrábějí ve strojním areálu (ocelářská dílna) společnosti Metrostav a.s. v Praze - Horní Počernice. Vrata svou hmotností 1200 tun překonávají i vrata z Panenského průplavu. Na pracovišti v Praze se vyrábí 16 dílů vrat, která se dopraví na Slovensko, kde se jednotlivé díly zkompletují do finální podoby.

Obr. 1 Ilustrační záběry z tří hal strojního areálu

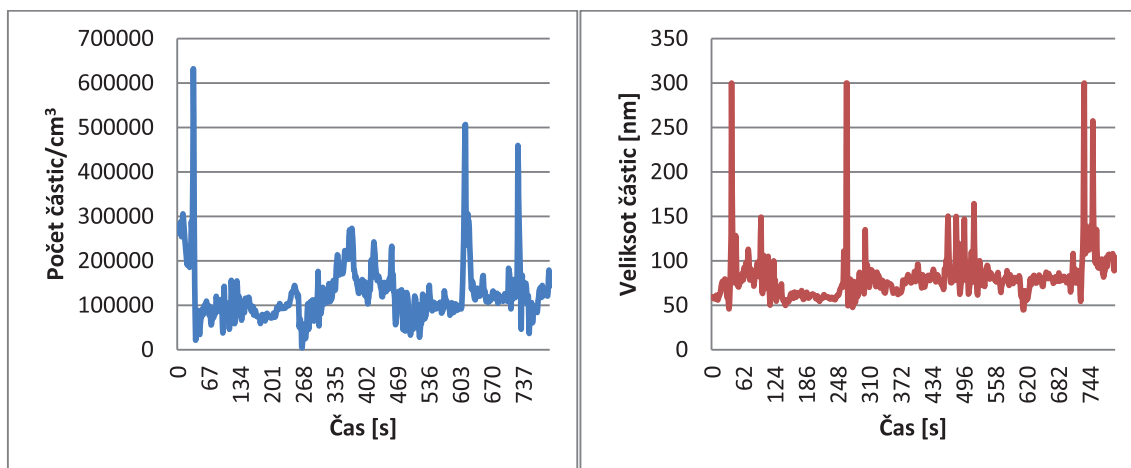
1 Měření pracovního prostředí při průchodu halami

Pracoviště výroby komorových vrat vodního díla Gabčíkovo se skládá ze tří vzájemně propojených hal (Obr. 1) a lakovny. Základ technologie výroby je aplikace svářecích technik na svařování ocelových plátů do složitých technologických celků, jejichž rozměr a tvar je ovlivněn transportem na místo a jejich sestavením v komoře vodního díla.

První typ měření, jehož cílem bylo zmapovat pracovní prostředí v halách, bylo rozděleno do dvou dnů v časech (9:00-10:00 hod.), kdy převážná část svářečů (cca 20 zaměstnanců) a soustružníků prováděla svou charakteristickou pracovní

činnost. Měřicí přístroj absolvoval průchod mezi technologiemi ve třech halách a výšce 1 m od podlahy. Získané výsledky koncentrace nanočástic a střední průměry částic jsou zpracovány v grafické formě, viz Graf 1.

Naměřené hodnoty byly ovlivněny místem v hale ve vazbě na technologickou operaci, která v blízkosti měřicího přístroje probíhala. Obecně lze konstatovat, že ovzduší v halách není jako celek optimální.

Graf 1 Koncentrace a střední průměr nanočástic při průchodu halami

2 Měření u vybraných technologických (svářecích) operacích

Po měření v nespecifikovaných místech v halách se přistoupilo k měření u vybraných svářecích operacích, a to u otvoru zavřeného segmentu (max. 400 000 #·cm⁻³), u otevřeného segmentu (max. 700 000 #·cm⁻³), u individuálního svářeče (max. 120 000 #·cm⁻³), kombinace broušení a sváření (max. 160 000 #·cm⁻³).

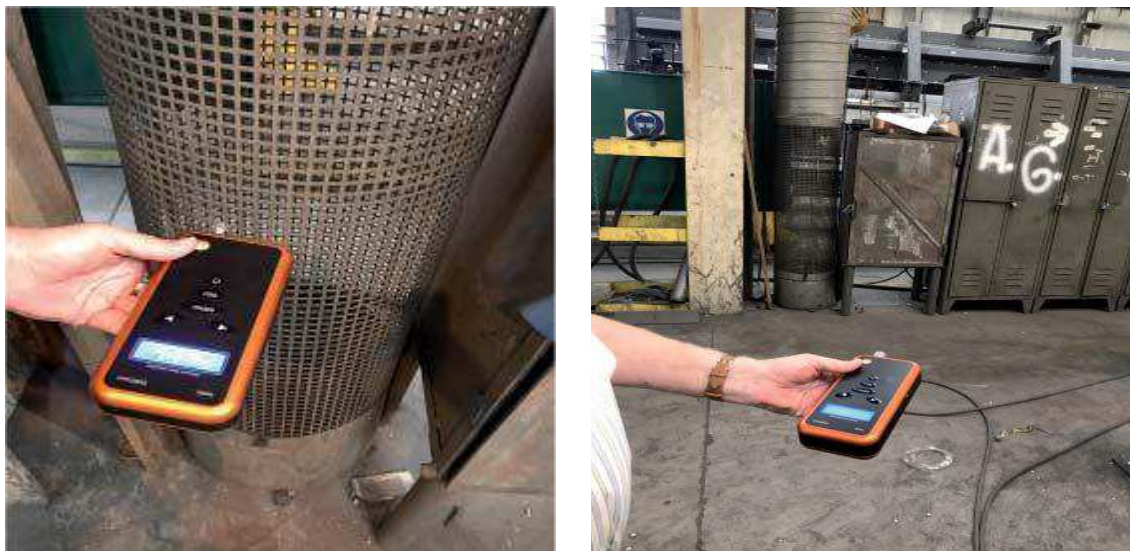
3 Větrání hal

Větrání hal je zajištěno přes výduchy z centrální vzduchotechniky a přirozeně okny umístěnými po obvodu haly či otevřenými vraty. Vzduchotechnika v halách je řešena přívodem „filtrovaného“ vzduchu do výduchů nacházejících se vedle nosných sloupů.

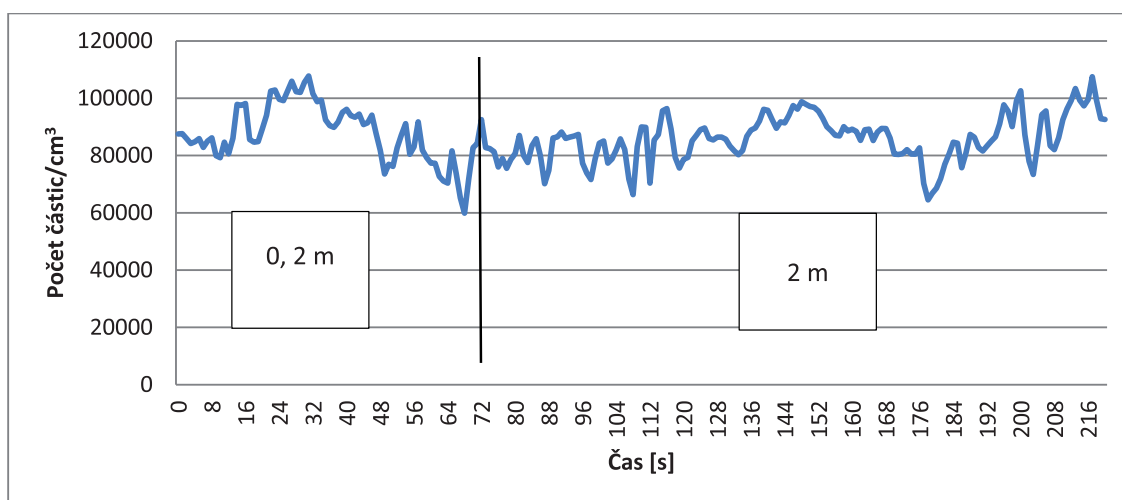
Cílem tohoto měření bylo prověřit vliv vzduchotechniky a porovnat koncentraci nanočástic u výduchu (měřicí přístroj umístěn cca 20 cm od sítky) a prostoru haly (cca 2 m od sítky). Měření probíhalo tak, že přístroj byl po cca 1 minutě posunut v prostoru na vzdálenost 2 m od výduchu (Obr. 2). Měření proběhlo u dvou samostatných výduchů nacházejících se v podstatě v centru haly.

Předpokládali jsme stejné hodnoty koncentrace nanočástic ve vzdálenosti 20 cm od sítky u obou výduchů a po přesunutí (po 1 minutě) vyšší hodnoty oproti hodnotám naměřených u sítky. Náš předpoklad se nepotvrdil. V podstatě byl naměřen stejný koncentrační průběh nanočástic v čase a ve vzdálenosti (20 cm oproti 2 m).

U prvního výduchu byla naměřená koncentrace nanočástic vyšší (80 000 - 100 000 #·cm⁻³) ve srovnání s 60 000 #·cm⁻³ u druhého měření, ale zde byl nižší střední průměr částic, viz Graf 2.

Obr. 2 Způsob měření nanočástic u výduchu vzduchotechniky se změnou vzdálenosti přístroje od sítky výduchu

Graf 2 Koncentrace nanočástic v různých vzdálenostech od výduchu (1. výduch)

Závěr

Zmapované pracovní prostředí hal vykazovalo zvýšenou koncentraci nanočástic v atmosféře (cca 100 000 #·cm⁻³). Překvapením jsou výsledky z měření u výduchů vzduchotechniky v halách. Z uskutečněného měření lze usuzovat, že k odfiltrování nanočástic nedošlo nebo jen částečně, pouze proběhla cirkulace atmosféry z hal s určitým promícháním.

*Financováno z projektu Institucionální podpory MPSV - VUS4_02_VÚBP
Hodnocení nebezpečnosti nanočástic na pracovištích a možnosti prevence
institucionální podpora, doba řešení 2018-2020).*